

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การจ่ายเงินชดเชย การคืนเงินค่าบริการ และการหักหลักประกัน
ตามพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. ๒๕๕๑

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้มีหนังสือ ที่ กก ๐๔๐๓/๕๖๘๑ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปลงความได้ว่า กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยกรมการท่องเที่ยว มีภารกิจในการควบคุมธุรกิจนำเที่ยว มัคคุเทศก์ และผู้นำเที่ยวให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งในการบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อสิทธิของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว มัคคุเทศก์ ผู้นำเที่ยว และประชาชนทั่วไปในฐานะนักท่องเที่ยว และเพื่อให้การบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็นไปอย่างถูกต้อง จึงขอหารือปัญหาข้อกฎหมาย ดังต่อไปนี้

๑. ข้อ ๑ แห่งกฎกระทรวงการอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยว พ.ศ. ๒๕๕๖ แบ่งใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยวออกเป็น ๔ ประเภท คือ ประเภทเฉพาะพื้นที่ ประเภทในประเทศ ประเภทนำเที่ยวจากต่างประเทศ และประเภททั่วไป หากบริษัท ก. จำกัด ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยวประเภทเฉพาะพื้นที่ แต่ได้จัดการท่องเที่ยวต่างประเทศซึ่งเป็นการประกอบธุรกิจนำเที่ยวประเภททั่วไป หากผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวยุติการประกอบธุรกิจนำเที่ยวโดยไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงเกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยวหรือตามที่ได้โฆษณาหรือชี้ชวนไว้และทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความเสียหายและมาร้องเรียนต่อนายทะเบียนว่าตนได้รับความเสียหายจากการที่ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวยุติการประกอบธุรกิจนำเที่ยวโดยไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงเกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยวหรือตามที่ได้โฆษณาหรือชี้ชวนไว้ นายทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์มีอำนาจสั่งจ่ายเงินจากกองทุนคุ้มครองธุรกิจนำเที่ยวตามมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ฯ เพื่อชดเชยความเสียหายให้แก่นักท่องเที่ยวจากการประกอบธุรกิจนำเที่ยวในประเภทที่ไม่ได้รับอนุญาตได้หรือไม่

๒. ในกรณีที่นักท่องเที่ยวซื้อบริการนำเที่ยวจากบริษัท ข. จำกัด ไปท่องเที่ยวสาธารณรัฐเกาหลี แต่เมื่อเดินทางไปถึงสนามบินของสาธารณรัฐเกาหลีแล้ว เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองของสาธารณรัฐเกาหลีได้ปฏิเสธการเข้าเมืองของนักท่องเที่ยวบางราย นักท่องเที่ยวเหล่านั้นจึงมาร้องเรียนต่อนายทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ว่าตนได้รับความเสียหายจากการไม่ได้ท่องเที่ยวตามที่ตกลงไว้ กรณีดังกล่าวจะเข้าลักษณะเป็นการที่นักท่องเที่ยวไม่สามารถเดินทางได้เฉพาะตัวหรือมีเหตุให้ต้องยกเลิกการนำเที่ยวตามที่ได้โฆษณาไว้ซึ่งผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต้องคืนเงินให้แก่นักท่องเที่ยวตามมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ฯ หรือไม่

๓. ตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ฯ กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวชำระค่าธรรมเนียมประกอบธุรกิจนำเที่ยวทุกสองปี หากไม่ชำระค่าธรรมเนียมภายในระยะเวลาที่กำหนดให้เสียเงินเพิ่มอีกร้อยละสองต่อเดือน หากบริษัท ค. จำกัด เลิกประกอบกิจการและขอรับหลักประกันคืน แต่ปรากฏว่าผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวยุติการประกอบธุรกิจนำเที่ยวแล้วยังคงค้างชำระค่าธรรมเนียมและเงินเพิ่มอยู่ นายทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์จะสั่งหักค่าธรรมเนียมและเงินเพิ่มจากหลักประกันของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวยุติการได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๕) ได้พิจารณาข้อหาหรือของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยมีผู้แทนกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมการท่องเที่ยว) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง กรณีที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยวประเภทเฉพาะพื้นที่ แต่ได้จัดการท่องเที่ยวต่างประเทศซึ่งเป็นการประกอบธุรกิจนำเที่ยวประเภททั่วไป หากผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวยุโรปรายนี้ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงเกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยวหรือตามที่ได้โฆษณาหรือชี้ชวนไว้และทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความเสียหายและมาร้องเรียนต่อนายทะเบียนว่าตนได้รับความเสียหายจากการที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวยุโรปรายนี้ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงเกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยวหรือตามที่ได้โฆษณาหรือชี้ชวนไว้ นายทะเบียนมีอำนาจสั่งจ่ายเงินจากกองทุนคุ้มครองธุรกิจนำเที่ยวตามมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ฯ เพื่อชดเชยความเสียหายให้แก่นักท่องเที่ยวจากการประกอบธุรกิจนำเที่ยวในประเทศที่ไม่ได้รับอนุญาตได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๕) เห็นว่า กองทุนคุ้มครองธุรกิจนำเที่ยว^๑ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเงินทดรองจ่ายให้แก่นักท่องเที่ยวซึ่งได้รับความเสียหายจากการที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงเกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยว หรือตามที่ได้โฆษณาหรือรับรองไว้กับนักท่องเที่ยว หรือตามพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยมาตรา ๔๐^๒ และมาตรา ๔๑^๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดกระบวนการจ่ายเงินชดเชยความเสียหายให้แก่นักท่องเที่ยวว่า เมื่อมีผู้ร้องเรียนหรือปรากฏต่อนายทะเบียนว่านักท่องเที่ยวผู้ใดได้รับความเสียหายจากการที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงเกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยวหรือตามที่ได้โฆษณาหรือชี้ชวนไว้ หรือตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นายทะเบียนดำเนินการสอบหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยโดยเร็วและเป็นธรรมตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์กำหนด และเมื่อปรากฏผลจากการสอบหาข้อเท็จจริงว่า นักท่องเที่ยวผู้ใดได้รับความเสียหายจากผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวรายใดและเป็นจำนวนเงินเท่าใด ให้นายทะเบียนสั่งจ่ายเงินจากกองทุนเพื่อชดเชยความเสียหายนั้นไปพลางก่อนได้ และแจ้งให้ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวนั้นส่งคืนเงินชดเชยใช้กองทุนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ดังนั้น หากปรากฏข้อเท็จจริงว่า นักท่องเที่ยวร้องเรียนต่อนายทะเบียนว่าได้รับความเสียหายจากการที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง

มาตรา ๖๙ ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งเรียกว่า “กองทุนคุ้มครองธุรกิจนำเที่ยว” มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเงินทดรองจ่ายให้แก่นักท่องเที่ยวซึ่งได้รับความเสียหายจากการที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงเกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยว หรือตามที่ได้โฆษณาหรือรับรองไว้กับนักท่องเที่ยว หรือตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๐ เมื่อมีผู้ร้องเรียนหรือปรากฏต่อนายทะเบียนว่านักท่องเที่ยวผู้ใดได้รับความเสียหายจากการที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงเกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยวหรือตามที่ได้โฆษณาหรือชี้ชวนไว้ หรือตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นายทะเบียนดำเนินการสอบหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยโดยเร็วและเป็นธรรม ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

ในการดำเนินการสอบหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนรับฟังคำชี้แจงของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวซึ่งถูกกล่าวหาประกอบด้วย

มาตรา ๔๑ เมื่อปรากฏผลจากการสอบหาข้อเท็จจริงตามมาตรา ๔๐ ว่านักท่องเที่ยวผู้ใดได้รับความเสียหายจากผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวรายใดและเป็นจำนวนเงินเท่าใด ให้นายทะเบียนสั่งจ่ายเงินจากกองทุนเพื่อชดเชยความเสียหายนั้นไปพลางก่อน และแจ้งให้ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวนั้นส่งคืนเงินชดเชยใช้กองทุนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

หลักเกณฑ์ วิธีการ และอัตราการจัดจ่ายเงินชดเชยตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวผู้ใดไม่ส่งเงินชดเชยใช้กองทุนภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนหักเงินจำนวนดังกล่าวจากหลักประกันที่วางไว้ตามมาตรา ๑๘ ส่งคืนกองทุน

เกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยวหรือตามที่ได้โฆษณาหรือชี้ชวนไว้กับนักท่องเที่ยว นายทะเบียนย่อมมีหน้าที่ต้องดำเนินการสอบหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยข้อร้องเรียนดังกล่าวโดยเร็วและเป็นธรรมตามมาตรา ๔๐^๔ และหากปรากฏผลจากการสอบข้อเท็จจริงว่า นักท่องเที่ยวได้รับความเสียหายจากการที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงเกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยวหรือตามที่ได้โฆษณาหรือชี้ชวนไว้กับนักท่องเที่ยวจริง นายทะเบียนก็มีอำนาจตามมาตรา ๔๑^๕ ในการสั่งจ่ายเงินจากกองทุนคุ้มครองธุรกิจนำเที่ยวเพื่อชดเชยความเสียหายให้แก่นักท่องเที่ยวรายนั้นไปพลางก่อน ตามระเบียบที่คณะกรรมการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์กำหนด และแจ้งให้ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวนั้นส่งคืนเงินชดเชยกองทุนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ประเด็นที่สอง การที่นักท่องเที่ยวซื้อบริการนำเที่ยวจากบริษัท ข. จำกัด เพื่อไปท่องเที่ยวสาธารณรัฐเกาหลี แต่เมื่อเดินทางไปถึงสนามบินของสาธารณรัฐเกาหลีแล้ว เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองของสาธารณรัฐเกาหลีได้ปฏิเสธการเข้าเมืองของนักท่องเที่ยวบางราย นักท่องเที่ยวรายนั้นจึงมาร้องเรียนต่อนายทะเบียนว่าตนได้รับความเสียหายจากการไม่ได้ท่องเที่ยวตามที่ตกลงไว้ กรณีนี้จะเข้าลักษณะเป็นกรณีที่นักท่องเที่ยวไม่สามารถเดินทางได้เฉพาะตัว หรือมีเหตุให้ต้องยกเลิกการนำเที่ยวตามที่ได้โฆษณาไว้ซึ่งผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวต้องคืนเงินให้แก่นักท่องเที่ยวตามมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ฯ หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๕) เห็นว่า มาตรา ๒๘^๖ แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ฯ กำหนดว่า ในกรณีที่นักท่องเที่ยวชำระเงินค่าบริการแล้วไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ถ้ามีเหตุที่ทำให้นักท่องเที่ยวไม่สามารถเดินทางได้เฉพาะตัว หรือมีเหตุให้ต้องยกเลิกการนำเที่ยวตามที่ได้โฆษณาไว้ โดยมีสาเหตุของความผิดของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว ให้ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวจ่ายเงินคืนให้แก่นักท่องเที่ยวไม่น้อยกว่าอัตราตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ประกาศกำหนด บทบัญญัติดังกล่าวจึงใช้เฉพาะกรณีที่ยังมีได้มีการเดินทางไปเพื่อการท่องเที่ยวเพราะเหตุที่นักท่องเที่ยวไม่สามารถเดินทางได้เฉพาะตัว หรือเพราะเหตุที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวต้องยกเลิกการนำเที่ยวตามที่ได้โฆษณาไว้โดยมิใช่ความผิดของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวเท่านั้น แต่ข้อเท็จจริงตามที่หารือนี้ ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวได้จัดการให้นักท่องเที่ยวได้ออกเดินทางไปจนถึงสนามบินของสาธารณรัฐเกาหลีแล้ว แต่เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองของสาธารณรัฐเกาหลีได้ปฏิเสธการเข้าเมืองของนักท่องเที่ยวเป็นการเฉพาะราย กรณีดังกล่าวจึงไม่เข้าลักษณะตามมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ฯ

อย่างไรก็ดี เมื่อปรากฏว่านักท่องเที่ยวได้มาร้องเรียนต่อนายทะเบียนว่าตนได้รับความเสียหายจากการไม่ได้ท่องเที่ยวตามที่ตกลงไว้ นายทะเบียนจึงมีหน้าที่ต้องดำเนินการสอบหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยตามมาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ฯ ต่อไป

^๔โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^๕โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

^๖มาตรา ๒๘ ในกรณีที่นักท่องเที่ยวชำระเงินค่าบริการแล้วไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนถ้ามีเหตุที่ทำให้นักท่องเที่ยวไม่สามารถเดินทางได้เฉพาะตัว หรือมีเหตุให้ต้องยกเลิกการนำเที่ยวตามที่ได้โฆษณาไว้ ทั้งนี้โดยมิใช่ความผิดของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว ให้ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวจ่ายเงินคืนให้แก่นักท่องเที่ยวไม่น้อยกว่าอัตราตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าการยกเลิกการนำเที่ยวเกิดจากกรณีมีนักท่องเที่ยวไม่ครบจำนวนตามที่กำหนดในมาตรา ๒๖ (๘) หรือเกิดจากเหตุใด ๆ อันเป็นความผิดของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวต้องคืนเงินทั้งหมดให้แก่นักท่องเที่ยว

ประเด็นที่สาม กรณีที่ผู้ประกอบการก็นำเที่ยวเล็กประกอบกิจการและขอรับหลักประกันคืน แต่ผู้ประกอบการก็นำเที่ยวดังกล่าวยังคงค้างชำระค่าธรรมเนียมและเงินเพิ่มตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ฯ นายทะเบียนจะสั่งหักชำระค่าธรรมเนียมและเงินเพิ่มดังกล่าวจากหลักประกันของผู้ประกอบการก็นำเที่ยวนั้นได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๕) เห็นว่า มาตรา ๓๕^๗ แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ฯ กำหนดให้ผู้ประกอบการก็นำเที่ยวนั้นมีหน้าที่ต้องชำระค่าธรรมเนียมประกอบธุรกิจนำเที่ยวทุกสองปีตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง และถ้าผู้ประกอบการก็นำเที่ยวผู้ใดไม่ชำระค่าธรรมเนียมภายในระยะเวลาที่กำหนดให้เสียเงินเพิ่มอีกร้อยละสองต่อเดือน เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ประกอบการก็นำเที่ยวซึ่งประสงค์จะเลิกประกอบกิจการยังคงค้างชำระค่าธรรมเนียมและเงินเพิ่มตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ฯ ผู้ประกอบการก็นำเที่ยวนั้นจึงมีหนี้ที่ยังคงค้างชำระตามพระราชบัญญัตินี้ นายทะเบียนจึงมีอำนาจตามมาตรา ๓๙^๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวที่จะสั่งหักชำระค่าธรรมเนียมและเงินเพิ่มที่ผู้ประกอบการก็นำเที่ยวยังคงค้างชำระจากหลักประกันของผู้ประกอบการก็นำเที่ยวนั้นได้

(นายชูเกียรติ รัตนชัยชาญ)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤษภาคม ๒๕๕๗

“มาตรา ๓๕ ให้ผู้ประกอบการก็นำเที่ยวชำระค่าธรรมเนียมประกอบธุรกิจนำเที่ยวทุกสองปีตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้ประกอบการก็นำเที่ยวผู้ใดไม่ชำระค่าธรรมเนียมภายในระยะเวลาที่กำหนดให้เสียเงินเพิ่มอีกร้อยละสองต่อเดือน และถ้าพ้นสามเดือนแล้วยังมิได้ชำระ ให้นายทะเบียนสั่งพักใช้ใบอนุญาตดังกล่าวจนกว่าจะชำระค่าธรรมเนียมและเงินเพิ่ม ซึ่งต้องไม่เกินหกเดือนนับแต่วันสั่งพักใช้ใบอนุญาต

เมื่อพ้นกำหนดหกเดือนแล้ว ถ้าผู้ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยวยังมิได้ชำระค่าธรรมเนียมและเงินเพิ่มตามวรรคสอง ให้นายทะเบียนสั่งเพิกถอนใบอนุญาต

“มาตรา ๓๙ หลักประกันที่ผู้ประกอบการก็นำเที่ยววางไว้ตามมาตรา ๑๘ ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดีตราบทว่าผู้ประกอบการก็นำเที่ยวยังมิได้เลิกประกอบกิจการ แต่ยังไม่พ้นจากความรับผิดชอบตามพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีเลิกประกอบกิจการ ผู้ประกอบการก็นำเที่ยวจะขอรับคืนหลักประกันที่วางไว้พร้อมทั้งดอกผลได้ก็ต่อเมื่อได้ส่งคืนใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยวตามมาตรา ๓๘ และชำระหนี้ที่เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้เสร็จสิ้นแล้ว แต่ถ้าหนี้ที่เหลือมีจำนวนน้อยกว่าหลักประกันที่วางไว้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้ลดหลักประกันลงให้เหลือเท่ากับหนี้ที่จะพึงรับผิดชอบได้

ในกรณีที่นายทะเบียนได้แจ้งให้ผู้ประกอบการก็นำเที่ยวมาขอรับหลักประกันคืนแล้ว แต่ผู้ประกอบการก็นำเที่ยวไม่มารับหลักประกันคืนภายในสองปีนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ให้หลักประกันดังกล่าวตกเป็นของกองทุน